

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Juliusz Bardach, Jan Baszkiewicz, Stanisław Grodziski, Hubert Izdebski, Artur Korobowicz, Krzysztof Krasowski, Bogdan Lesiński, Adam Lityński, Henryk Olszewski (redaktor), Kazimierz Orzechowski, Stanisław Płaza, Zygfryd Rymaszewski, Stanisław Salmonowicz, Janusz Sondel, Katarzyna Sójka-Zielińska, Wacław Uruszczak, Maria Zabłocka

Na język francuski tłumaczył Wacław Uruszczak

Adres redakcji:

ul. Św. Marcin 90, Collegium Iuridicum, 61-809 Poznań
tel. (061) 8536 251 wewn. 208

Adres Wydawnictwa:

Przedsiębiorstwo Wydawnicze Ars boni et aequi
ul. Zakręt 26 m. 4, 60-351 Poznań
tel. (061) 8688-323, tel./fax 8671-827

Printed in Poland

ISSN 0070-2471

**INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA**

**CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE**

TOM LII-ZESZYT 1-2

2000

POZNAŃ 2000

WSPÓŁPRACOWNICY TOMU LII

Marcin Andrzejewski (Gdańsk)
Grażyna Bałtruszej (Warszawa)
Juliusz Bardach (Warszawa)
Arkadiusz Bereza (Lublin)
Marek Cetwiński (Częstochowa)
Wojciech Dajczak (Poznań)
Róża Dembska (Poznań)
Andrzej Dziadzio (Kraków)
Piotr Fiodorczyk (Białystok)
Ewa Gajda (Toruń)
Grzegorz Górski (Lublin)
Stanisław Grodziski (Kraków)
Anna Grześkowiak-Krwawicz (Warszawa)

Andrzej Grzywacz (Kraków)

Andrzej Gulczyński (Poznań)
Grzegorz Jędrejek (Lublin)
Piotr Jurek (Wrocław)
Ewa Kozerska (Wrocław)
Jerzy Krzynówek (Warszawa)
Gerard Kucharski (Poznań)
Marek Kuryłowicz (Lublin)
Marcin Kwiecień (Kraków)
Adam Lityński (Katowice)
Michał Lizak (Szczecin)
Marek Maciejewski (Wrocław)
Dorota Malec (Kraków)
Józef Matuszewski (Łódź)

Jerzy Michalski (Warszawa)
Marian Mikołajczyk (Katowice)
Wiesław Mossakowski (Toruń)
Henryk Olszewski (Poznań)
Kazimierz Orzechowski (Wrocław)
Marzenna Paszkowska (Warszawa)
Aldona Podolska (Warszawa)
Maciej Rakowski (Łódź)
Jarosław Reszczyński (Kraków)
Stanisław Salmonowicz (Toruń)
Krystyna Sikorska-Dzięgielewska (Poznań)
Zuzanna Służewska (Warszawa)
Grzegorz Smyk (Lublin)
Jacek Sobczak (Poznań)
Roman Sobotka (Warszawa)
Zdzisław Staniszewski (Wrocław)
Barbara Stoczewska (Kraków)
Wojciech Szafrąński (Poznań)
Iwona Szpringer (Lublin)
Tadeusz Szulc (Łódź)
Wiesław P. Tekely (Lublin)
Mikołaj Tyrchan (Poznań)
Wacław Uruszczak (Kraków)
Jerzy Walachowicz (Poznań)
Wojciech Witkowski (Lublin)
Maria Zabłocka (Warszawa)
Andrzej B. Zakrzewski (Warszawa)
Anna Zarzycka (Kraków)

SPIS TREŚCI — TABLE DES MATIÈRES

Tom LII — Zeszyty 1–2

Stanisław Grodziski, Powszechna historia państwa i prawa. Problemy i badacze <i>L'histoire universelle de l'état et du droit. Problèmes et chercheurs</i>	9
--	---

I. ROZPRAWY — ARTICLES

Jerzy Walachowicz, Podziały terytorialne i władze lokalne w Brandenburgii w okresie askańskim (do 1320) <i>Les divisions territoriales et les pouvoirs locaux en Brandebourg dans la période ascanienne (jusqu'à l'an 1320)</i>	21
Wacław Uruszczak, Udział Kościoła wrocławskiego w rozwoju prawa kanonicznego w średniowieczu. <i>L'apport de l'Eglise de Wrocław au développement du droit canonique médiéval</i>	47
Jerzy Michalski, Zagadnienie reformy sądownictwa i prawa sądowego w początkach panowania Stanisława Augusta. <i>La question de la réforme de la juridiction et du droit judiciaire au début du règne de Stanislas Auguste, roi de Pologne (1764–1795)</i>	67
Anna Grześkowiak-Krwawicz, O recepcji idei umowy społecznej w Polsce w czasach stanisławowskich. <i>De la réception de l'idée du contrat social dans de temps de règne du roi Stanislas Auguste (1764–1795)</i>	109
Dorota Malec, Podstawowe zasady ustroju polskiego notariatu w świetle projektów i opinii z lat 1918–1933. <i>Les principes majeurs de l'organisation du notariat polonais dans la lumière des projets et des opinions dans les années de 1918 à 1933</i>	127
Aldona Podolska, Polska ustawa kartelowa w II Rzeczypospolitej. <i>La loi polonaise sur cartels dans la IIème République (1918–1939)</i>	151

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY — MISCELLES

Gerard Kucharski, Immunitety klasztoru cysterek w Ołoboku do końca XIII wieku.	197
Józef Matuszewski, Obecność i nieobecność w terminologii dekretów	209
Józef Matuszewski, Bliższość dowodu i ciężar dowodu	213

VI

Józef Matuszewski, <i>Decreta Iuris</i>	217
Marian Mikołajczyk, <i>Przestępstwa przeciwko religii i Kościołowi w prawie miast polskich od XVI do XVIII w.</i>	225
Henryk Olszewski, <i>Sejm grodzieński 1793 r. jako forum konfliktów ideowych</i>	239
Wojciech Szafranski, <i>Nieznane materiały do dziejów t.zw. Kodeksu Stanisława Augusta</i>	251
Grzegorz Jędrejek, <i>Wpływ Fryderyka C. von Savigny'ego na prawo rzymskie w Polsce w XIX wieku</i>	259
Grzegorz Górski, <i>Sprawa Marbury v. Madison z 1803 r. a kształtowanie się zasady sądownictwa konstytucyjnego</i>	277
Andrzej Grzywacz – Marcin Kwiecień, <i>Wojskowy Trybunał Orzekający. Powstanie i działalność</i>	289
Zdzisław Stanisławski, <i>Wyprawa senatora na sejm</i>	315

III. ARTYKUŁY RECENZyjne – ARTICLES CRITIQUES

Jarosław Reszczyński, <i>Nowe badania nad myślą Jana Zamoyskiego. Refleksje w związku z pracą Marka Kuryłowicza i Wojciecha Witkowskiego, Rozprawa Jana Zamoyskiego o senacie rzymskim</i>	323
Adam Lityński, <i>Radziecka utopia a prawo cywilne. W związku z pracą Adama Bosiackiego, Utopia – władza – prawo</i>	339

IV. RECENZJE I NOTY RECENZyjne – COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES

Alfons Bürge, <i>Römisches Privatrecht: Rechtsdenken und gesellschaftliche Verankerung; eine Einführung</i> , 1999 (Marek Kuryłowicz)	361
Juliusz Bardach, <i>Statuty litewskie a prawo rzymskie</i> , 1999 (Jacek Sobczak)	366
Katarzyna Sójka-Zielińska, <i>Drogi i bezdroża prawa. Szkice z dziejów kultury prawnej Europy</i> , 2000 (Kazimierz Orzechowski)	368
<i>Parlamentaryzm i prawodawstwo przez wieki. Praca zbiorowa pod redakcją Jerzego Malca i Wacława Uruszczaka</i> , 1999 (Krystyna Sikorska-Dzięgielewska)	370
Stanisław Kutrzeba 1876–1946, 1998 (Henryk Olszewski)	373
Stanisław Estreicher, <i>Wykłady z historii ustroju państwa i prawa na zachodzie Europy. Do druku przyg.: Marcin Kwiecień i Marian Małecki, przy pomocy Kazimierza Barana, Andrzeja Bryka i Andrzeja Dziadzio pod red. Stanisława Grodzkiego</i> , 2000 (Henryk Olszewski)	374
Stanisław Russocki – badacz dziejów ustroju i prawa. W 45-lecie pracy naukowej, 1999 (Henryk Olszewski)	375
Tadeusz Maciejewski, <i>Historia prawa sądowego Polski. Zarys wykładu</i> , 1998 (Piotr Jurek)	377
Brad Miner, <i>Zwięzła encyklopedia konserwatyzmu</i> , 1999 (Michał Lizak)	378
<i>Acta Tomiciana. Tomus octavus decimus A.D. MDXXXVI. Collegerunt Venceslaus Urban et Andreas Wyczański, Supplevit et edidit Richardus Marciniak, MCMXCIX</i> (Henryk Olszewski)	380
Yves Cartuyvels, <i>D'où vient le code pénal? Une approche généalogique des premiers codes pénaux au XVIIIe siècle</i> , 1996 (Stanisław Salmonowicz)	382
Jerzy Malec, <i>Szkice z dziejów federalizmu i myśli federalistycznej w czasach nowożytnych</i> , 1999 (Adam Lityński)	386

Adam Wielomski, Od grzechu do apokatastasis. Historiozofia Josepha de Maistre'a, 1999 (Marek Maciejewski)	389
Magdalena Micińska, Zdrada córka Nocy. Pojęcie zdrady narodowej w świadomości Polaków w latach 1861–1914, 1998 (Róża Dembska)	394
Andreas Thier, Steuergesetzgebung und Verfassung in der konstitutionellen Monarchie. Staatssteuerreformen in Preußen 1871–1893, 1999 (Henryk Olszewski)	396
Ryszard Skarżyński, Konserwatyzm. Zarys dziejów filozofii politycznej. 1998 (Marek Maciejewski)	397
Revolucja konserwatywna w Niemczech 1918–1933. Wybór i opracowanie Wojciech Ku- nicki, 1999 (Marek Maciejewski)	402
Thomas Olechowski, Die Einführung der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Österreich, 1999 (Andrzej Dziadzio)	406
Jiří Novotný, Jiří Šouša, Banka ve znamení zeleného Čtyřlístku – Agrární banka 1911–1938 (1948), 1996 (Wiesław P. Tekely)	408
Jacek Czajowski, Senat Rzeczypospolitej Polskiej pierwszej kadencji 1922–1927. Po- zycja prawnokonstytucyjna i praktyka ustrojowa, 1999 (Andrzej Gulczyński)	409
Waldemar Kozyra, Urząd Wojewódzki w Lublinie w latach 1919–1939, 1999 (Wojciech Witkowski)	413
Andrzej Kaluza, Der polnische Parteistaat und seine politischen Gegner 1944–1956 (Sta- niław Salmonowicz)	415
Janusz Korek, Paradoxy paryskiej „Kultury”. Ewolucja myśli politycznej w latach 1947–1980, 1998 (Mikołaj Tyrchan)	419

V. IN MEMORIAM

Jean Imbert 1919–1999 (Stanisław Salmonowicz)	423
Władysław Bojarski 1931–2000 (Wojciech Dajczak)	425
Bogdan Sobol 1929–1999 (Juliusz Bardach)	429
Andrzej Zakrzewski 1940–2000 (Juliusz Bardach)	431

VI. KRONIKA – CHRONIQUE

Jubileusz Profesora Zygfryda Rymaszewskiego (Maciej Rakowski, Tadeusz Szulc)	435
Juliusz Bardach, Łódzki ośrodek historycznoprawny na tle polskiej nauki historii prawa	436
Kazimierz Orzechowski, Miejsce i rola badań regionalnych i specjalistycznych w dydaktyce historii ustroju i prawa	439
Henryk Olszewski, Rola periodyków historycznoprawnych w rozwoju dyscypliny	441
Wacław Uruszczak, Zadania i perspektywy historii prawa na przełomie tysiąclecia	442
Marek Cetwiński, Kłopoty z metodologią historii w ostatniej dekadzie tysiąclecia	445
Jubileusz Profesora Michała Pietrzaka (Henryk Olszewski)	450
Jubileusz Profesor Katarzyny Sójki-Zielińskiej (Grażyna Bałtruszajtys)	450
Jubileusz Profesora Witolda Wołodkiewicza (Jerzy Krzynówek)	453
Jubileusz Profesora Marka Waldenberga (Barbara Stoczewska)	454
Wspomnienie o Profesorze Franciszku Ryszce (Henryk Olszewski)	456
Sesja: Starożytne kodyfikacje prawa a współczesna kultura jurydyczna w Katolickim Uni- wersytecie Lubelskim (Grzegorz Jędrejek)	456

VIII

Ustrój i kultura w ustroju na progu czasów nowożytnych. Konferencja w Linköping 18–20 marca 2000 r. (Henryk Olszewski)	457
<i>Crimina et mores</i> : IV Lubelskie sympozjum z historii rzymskiego prawa karnego (Iwona Szpringer)	458
Kolokwium habilitacyjne dra Andrzeja Sokali (Wiesław Mossakowski)	459
Kolokwium habilitacyjne dra Wojciecha Dajczaka (Ewa Gajda)	459
Kolokwium habilitacyjne dr Anny Pikulskiej-Robaszkiewicz (Zuzanna Służewska)	460
Kolokwium habilitacyjne dra Andrzeja Bryka (Andrzej Dziadzio)	460
Kolokwium habilitacyjne dra Wiesława Mossakowskiego (Ewa Gajda)	461
Obrony prac doktorskich (Materiały nadesłali: Arkadiusz Bereza, Wiesław Mossakowski, Anna Zarzycka, Ewa Kozerska, Grzegorz Smyk, Piotr Fiedorczyk)	461

VII. BIBLIOGRAFIA – BIBLIOGRAPHIE

Materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 1998. Pod redakcją Marii Zabłockiej. Materiały zebrali Marzenna Paszkowska, Roman Sobotka, Andrzej B. Zakrzewski	465
---	-----